

van den Reformatie, die en door zijn Universiteit en door zijn schaar van discipelen en door zijn talrijke geschriften tot ons spreekt, nadat hij gestorven is.

Onder de anderen, die ons ontvielen, dienen in het bijzonder vermeld Sikkel en Klaarhamer. Beider invloedssfeer strekte zich veel wijder uit dan de plaatselijke kerken, waaraan zij verbonden waren. Beiden boeiden door hun geloofsbezieling, die hun ongemeene zeggingskracht schonk. In het middelpunt van beider arbeid stond: het Woord. Stond in Sikkel voor u de schriftgeleerde, in het koninkrijk der hemelen onderwezen, Klaarhamer openbaarde zich vooral als de man van levenservaring en levenspraktijk. We hebben niet veel van zulke mannen te missen.

Een andere slag, die nu en dan dreigde, werd Gode zij dank, alsnog afgewend. Omtrent prof. Davinck vernamen we nu en dan vertrouwde berichten. Maar hij werd ons nog gelaten. Mocht het den Allerhoogste behagen hem hersteld aan zijn arbeid aan onze kerken terug te geven.

Nog een tweetal andere begaafde dienaren verloren wij, niet door den dood, maar om hun afwijkende gevoelens. De Synode van Leeuwarden moest, niettegenstaande de kerkrechtelijke fouten, welke er begaan waren, het besluit der particuliere Synode van Zeeland, waarbij Ds. Netelenbos uit zijn ambt werd ontszet, tot haar droefheid goedkeuren. Ds. Wisse verliet ons eigener beweging. Zijn heengaan is misschien wel een „fortuinitje“ voor onze Christelijke Gereformeerde broeders. Naar oppervlakkig, menselijk oordeel althans. Doch afgedacht hiervan, treedt de Christelijke Gereformeerde Kerk mogelijk een ander stadium in. Bestonden er totnogtoe geen principiele belijdenisverschillen tusschen ons en haar, het is niet onmogelijk, dat zij door Ds. Wisse aan zulk een principieel onderscheid wordt geholpen. Waarin dat precies zal bestaan, moet echter de toekomst leeren.

Toch geven deze jammere gebeurtenissen aan 1920 voor ons het stempel niet. Dit jaar bracht de roeping tot voortgaande reformatie onze kerken tot nieuwe bewustwording. En dan denken we daarbij in de eerste plaats volstrekt niet aan de oprichting van ons blad, maar aan de Leeuwarder Synode. Zij weerspiegelde zoo ten volle den geest in onze kerken. De drang is ontwaakt om en in onze belijdenis en in onze kerkinrichting rekening te houden met de nooden onzer tijden en uit te bouwen in den Gereformeerde-historischen stijl. De Synode zette stekjes uit, in de hoop, dat God den wasdom niet zal inhouden. Zij verrichtte fundamenteelen arbeid. In dat opzicht werd 1920 voor onze kerken een historisch jaar.

Hoewel er geen bond of vereniging achter zat, krijgt men den indruk, dat de predikantskrachten in onze kerken schier algemeen zijn verhoogd. De kerk van „klein“ Amsterdam voerde het traktement tot een hoogte op, welke men voor vijf jaren onbereikbaar zou hebben geacht en toch deed ze dit niet om aan de spits te staan, maar omdat zij van de dringende noodzakelijkheid was overtuigd. Ook wordt allerwege aan zwakkere kerken hulp verleend, opdat ook haar dienaren van de grootste zorgen worden ontslagen.

Werd er veel gedaan om den nood der predikanten te lenigen, de nood aan predikanten bleef dezelfde. Wel valt te voorzien, dat de komende jaren eenige verbetering zullen aanbrengen, maar afdoende is die niet. Hier doet zich een vraagstuk aan ons op, dat ons meer en meer moet bezig houden.

Moesten we den algemeenen toestand overzien: de getuigen: er is geen kracht om te baren, op onze kerken zouden we dat niet durven toepassen.

De roem is niet te stout: „Het geklank des Konings is bij haar“.

HEPP.

UIT DE SCHRIFT.

Eerst de bruiloft, dan de tempel.

En, Jezus was ook genood en Zijne discipelen tot de bruiloft...
En Hij vond in den tempel...
Johannes 2: 9 en 14.

Het blijve altijd de aandacht trekken, dat Jezus Zijn eerste Messiassteeken verricht heeft op een bruiloft.

Nauwelijks is Hij van Zijn wegbereider tot Zijn openlijken Messiasarbeid ingeleid. Pas is de Heilige Geest in duivengedaante op Hem nedergedaald en werd over Hem de stem des Vaders gehoord. De verzoeker in de woestijn moest wijken voor Zijn: „daar staat geschreven!“ Uit de kringen van den Dooper volgen Hem Zijn eerste discipelen.

Nu gaat Hij dan heen, bereid tot den doodelijken kamp, waarvan de woestijnverzoeking het voorpostengevecht is geweest.

Hij gaat heen met het doel de werken des duivels te verbreken.

Misschien zoekt uw oog Hem nu in Jerusalem, in den tempel.

Straks. Straks. Dan zal Hij daar met den geesel van touwtjes wegdrijven de kooplieden en de wisselaars, de schapen en de ossen.

Nu nog niet. Nu is Zijn eerste gang naar een bruiloft.

Eerst de bruiloft, dan de tempel.

Toevallig kan dit niet zijn.

Zóó moet het. Zóó ligt dat in Gods Raad.

Deze orde is Gods orde.

In de woestijnverzoeking ging Jezus in in het huis van den Sterke om dien Sterke te binden. Nu gaat Hij hem zijn vaten ontroofen. Nu moet de in eenzame worsteling behaalde triomf worden verwerkelijkt in het leven.

En dan niet slechts in een stukje van het leven maar in heel het volle leven, in al z'n geledingen en verhoudingen, in al z'n hoogten en diepten.

Daartoe gaat Jezus uit de woestijn nog niet naar den tempel maar juist het allereerst naar de bruiloft.

Daar, op die bruiloft, meer nog dan in den tempel, hoort Zijn oor het menschenleven kloppen.

In de bruiloft begint het huwelijk.

En in het huwelijk begint het gezin.

En in dat gezinsleven liggen de wortels, de kiemen, de spruitels, de botten, waaruit heel het menschenleven moet wassen en bloeien.

Dat huisgezin is het wat bij uitnemendheid, dat aan den Overste dezer wereld moet worden ont-weldigd.

Zonder het huisgezin geen tempel.

Want niet uit de enkele personen, hier één en daar één, los en vreemd van elkander, belijft het God Zijn kerk te bouwen, maar juist uit de huisgezinnen. Geloof in den Heere Jezus Christus en gij zult zalig worden, gij... en uw huis!

Satan in het gezin, dat is: Satan in het leven.

Jezus in het gezin, dat is: Jezus in het leven.

Eerst de bruiloft, dan de tempel.

Deze orde Gods zij er ook in het leven van wie zich naar Jezus noemen.

Waar reformatiedrang in de harten ontwaakt, leve die reformatie zich óók uit in onze kerkelijke samenleving, maar beginne bij de bruiloft.

Er is, bij veel lauwhartigheid, in menigen onder ons nog prijselijke ijver voor allerlei arbeid in Gods koninkrijk, naar het oude recept in „Kerk, Staat en Maatschappij“.

Broeders, wier activiteit moeilijk zou kunnen worden gemist. Die voor velen en voor veel een zegen zijn en willen zijn.

Maar juist zij loopen niet weinig gevaar, ijverend in den tempel, hun allernaaste omgeving, waar ze als man of huisvader hun roeping hebben, geestelijk te laten verkommen.

Het is niet altijd zoo.

Er zijn gezinnen, waar men en vrouw, één van zin, in gemeenschap met Jezus voor elkander en samen voor anderen een zegen zoeken te zijn.

Maar er zijn er toch ook niet weinigen, waar bij alle actie naar buiten, daarbinnen de levensstroom geestelijk zinkt.

De wijn der echte, Christelijke levensvreugde parelt er niet in den levensbeker.

Er is levensmatheid en levensverwelking.

Indien althans de beker niet vol is van onderlinge levensverbittering.

Want Jezus is daar op de bruiloft niet.

Hij wordt er misschien nog wel in den tempel gezocht. En men zou Hem er wel willen met den geesel van touwtjes.

Maar men heeft Hem niet op de bruiloft ingewacht.

En Hij wil eerst de bruiloft, dan pas den tempel.

Voor deze orde Gods zij open het oog van wie zoekt naar de oorzaken van de onmiskenbare ontreding in menig jong leven.

Waar de band aan Woord en belijdenis is gerekt of stukgerafeld, is dit, wel niet altijd, maar toch vaker dan wel eens wordt vermoed, middellijkerwijs gevolg van de scheefgetrokken verhoudingen in eigen huiselijk leven, waar te weinig is gezien de blijde kracht van het geloofsleven.

De critiek der jongeren is wel eens te wijten aan de kwaal der ouderen.

Dan is er in zulk een huis nog wel gebod op gebod. Er is ook nog wel een Bijbel en een gemeenschappelijk gebed. Maar er is niet meer de heerlijkheid van Jezus uitschitterend in een elkan-der toegewijd samenleven.

Het water wordt er niet meer tot wijn.

En dan kan men wel pogen den tempel te reformeren.

Maar reformatie van den tempel zonder reformatie van het huisgezin mislukt.

Eerst de bruiloft.

Dan de tempel.

G. R. K.

KERKELIJK LEVEN.

De Gezangenquaestie ter Synode.

III.

De Gezangenquaestie kan alleen dan tot oplossing komen, wanneer gematigd en voorzichtig wordt opgetreden. Derhalve besloot de Synode van Leeuwarden op het verzoekschrift, dat te krasse taal sprak: niet in te gaan; en evenmin aanvaardde zij de haar aangeboden „Proeve“ van den kring tot verrijking van ons Kerkgezang. Beide middelen, bedoeld om de zaak te baten, waren meer geschikt om haar te schaden.

Nu deze beide goed bedoelde maar slecht gekozen middelen om tot uitbreiding van onze kerkliederen te komen waren uit den weg geruimd, was voor

de Synode de weg gebaad om onbevange en in volle vrijheid te oordeelen over de principiele zijde dezer zaak.

Zooals men zich zal herinneren, hadden de Particuliere Synodes van N. Holland en Gelderland ¹⁾ den wensch uitgesproken, dat eenige berijmde Schriftgedeelten mochten worden toegevoegd aan den bundel „Eenige Gezangen“, dien we reeds lang als een aanhangsel van onzen Psalmbundel bezitten en gebruiken. De raad der Geref. Kerk van Amsterdam-Zuid wilde verder gaan en wenschte in 'algemeen dezen bundel uit te breiden met Gereformeerde kerkliederen, welke het den plaatselijken kerken vrij zou staan, nevens de Psalmen in den eeredienst te gebruiken.

Over het eigenlijke principe is niet eens gestreden. In Den Haag (1914) kon een voorstel om een commissie te benoemen, om te onderzoeken of het vermeerderen van kerkliederen in de Gereformeerde Kerken geoorloofd en gewenscht is, en, indien zij achte daartoe te kunnen adviseeren, bij haar rapport, als proeve, eenige kerkliederen te voegen, die aan haar bedoeling zouden beantwoorden en die zij achte conform de Gereformeerde belijdenis te zijn, geen meerderheid halen, doch werd met 36 tegen 12 stemmen besloten, thans op die quaestie niet nader in te gaan. De tijdsomstandigheden werden toen niet geschikt geacht om deze zaak aan de orde te stellen. Over het beginsel als zodanig sprak de Synode zich niet uit.

Thans, in Leeuwarden, bestonden die tijdsomstandigheden van 1914 niet meer, en kon de praeadviseerende commissie zonder tegenspraak te hooren als haar gevoelen uitspreken, dat het wenschelijk was, „aan den steeds sterker zich openbarende drang tot uitbreiding van onze kerklieders toe te geven, daar het beginsel reeds voorlang door onze Kerken is aanvaard, dat nevens de Psalmen Schriftuurlijke liederen in de samenkomsten der gemeente mogen worden aangeheven“ ²⁾. Met een zinspeling op Col. 3:16 zeide de commissie: „Het woord van Christus moge rijkelijk onder ons wonen, en de gemeente zinge daarbij den Heere met Psalmen en lofzangen en geestelijke liederen, met aangenaamheid in haar hart“.

Het was dus nu alleen de vraag: hoever zou de Synode gaan in het toegeven aan dezen drang?

Naar het inzicht der commissie moest die vraag aldus beantwoord worden: ga zóó ver als N. Holland, met adhaesiebetuiging van Gelderland, u voorstelt.

Deze Particuliere Synode toch wilde niet verder gaan, dan dat eenige berijmde Schriftgedeelten aan den reeds in gebruik zijnden bundel worden toegevoegd. Met het oog op het boven gezegde gaf dit voorstel niet te weinig. Maar het gaf ook niet te veel. „Moge PRINCIPIEEL geen bedenking te maken zijn tegen kerkliederen, die niet een berijming van Gods Woord doch een vrije vertolking van wat het gemoed des Christens beweegt moeten heeten, voorzover deze met Gods Woord naar onze belijdenis overeenkomen“ ³⁾, — practisch is er groot bezwaar tegen. Zoo staat er, dus nog duidelijker en krasser dan straks, letterlijk in het rapport, en ook deze passage werd door niemand aangevochten. Doch vervolgens kwamen enkele praktische bezwaren aan de orde, die het wenschelijk maken, binnen de door N. Holland getrokken grenzen te blijven.

Alvorens deze bezwaren te noemen, vestigen wij de aandacht erop, dat in het Synodaal rapport geen letter voorkomt van de door sommigen aangeheven leuze: „In Gods huis alleen Gods Woord“. Evenmin komt er een letter in voor van het door Ds. Huismans ons toegedichte: „In het kerklied alleen Gods Woord“. Het is jammer, dat deze ijverige propagandist voor uitbreiding onzer kerkliederen zijn krachten besteedt aan het vechten tegen windmolens en ons dingen in de schoenen schuift, waarmede wij niets te maken hebben. Zijn persoonlijke en kwetsende wijze van betoogen daar gelaten, zouden we hem vriendelijk willen vragen: schrijf toch ten minste niet zonder behoorlijk kennis genomen te hebben van wat degene, dien ge bestrijdt, beweert!

Alleen om praktische redenen rieden wij de Synode, niet verder te gaan dan het opnemen van berijmde gedeelten van Gods Woord.

Ten eerste omdat de geschiedenis der Gezangenquaestie in Nederland onbevange beoordeeling dezer zaak tot nog toe onmogelijk heeft gemaakt. Werd er nu een Gezangenbundel ingevoerd, die zou, naast heftige voorstanders, ook tal van verwoede tegenstanders vinden en daardoor tot een twistappel tusschen de broeders en zusters worden. Maar indien alleen berijmde gedeelten van Gods Woord worden ingevoerd, kan niemand bezwaar maken, dat die de gemeente op de lippen worden gelegd. Zoo zou een niet onbelangrijke verruiming mogelijk zijn zonder dat iemand zich ertegen kan verzetten, en werd ook wat het verzoekschrift vroeg mogelijk, n.l. om van de heilsfeiten des Nieuwen Verbonds te zingen in de taal der vervulling.

¹⁾ Een fout van de Agenda der Synode is, helaas, in de Aeta overgenomen. Op blz. 16 daarvan, sub 9, moet niet staan, dat Gelderland lasteneming betuigt met Amsterdam-Zuid, doch met Noord-Holland.

²⁾ en ³⁾ Spatiëring van mij. De M.

Ten niet l... dat ee... gezang... door t... den a... bejam... oude p... rechtz... genoeg... die ge... die ni... zonder... Men k... het in... twijfe... vlees... Nie... tische... gaan d... zich na... Proff... dikante... Van B... van h... voor d... bundel... eenige... H. Sch... nevens

Is he... hij op... hooren... prediken... kloppen... Gerefor... Zijn... in de... In de... En of... dan of... gebogen... Schrift... De w... Schrift... Zijn... De p... de Sch... op het... Twee... sloten... Indier... zeuklijk... den kan... misleide... Er zc... oneerlijk... Tot d... geschre... Daarn... feilbare... En zo... eigen be... digen, z... Ook i... Natun... theoloog... kamer o... Indier... verstaan... In eer... loopen... Hij zc... De pr... verhande... De ge... vangen... en het... De pr... het Woc